

دفاع مقدس، مدرسه‌ای برای شکل‌گیری منطق مقاومت

علی‌حسن حسدری کارشناس سیاسی

ایران در شهریور ۱۳۵۹ با جنگی مواجه شد که قرار بود در مدت کوتاهی به نتیجه برسد. اما جنگ، بر خلاف محاسبات اولیه دشمن، به یک رویارویی طولانی تبدیل شد. در این نبرد تاریخی، فقط ارتش‌ها با یک‌دیگر ننجنگیدند، جامعه‌نیز وارد میدان شد. جنگ، به تدریج از یک مسئله نظامی به یک مسئله ملی تبدیل شد. نیروهای مسلح در خط مقدم جنگیدند. مردم در پشت جبهه پشتیبانی کردند. نیروهای داوطلب به میدان آمدند. شبکه‌های اجتماعی و محلی برای تأمین نیازهای جبهه شکل گرفت. تجربه بسیج عمومی گسترش یافت و جنگ نشان داد که ظرفیت دفاعی کشور فقط در تعداد سلاح و تجهیزات آن خلاصه نمی‌شود، بخشی از این ظرفیت در انسجام، اراده و مشارکت جامعه نهفته است. اجماع دگترین نظامی نیز جنگ ایران و عراق را یکی از تجربه‌های تعیین‌کننده در شکل‌گیری تفکر دفاعی جمهوری اسلامی می‌دانند. تجربه‌ای که بعدها بر تأکید کشور بر «جنگ نامتقارن، عمق راهبردی و استفاده از ظرفیت‌های غیرمتعارف تأثیر عمیق گذاشت.» این از مهم‌ترین میراث دفاع مقدس است.

جمهوری اسلامی ایران در این دوره آموخت که ضعف‌های نسبی در برخی مؤلفه‌های قدرت الزاماً به معنای ناتوانی در دفاع نیست. اگر دشمن از برتری فناوری، تسلیحات یا پشتیبانی خارجی برخودار باشد، می‌توان با تکیه بر مؤلفه‌های دیگر قدرت مانند «مزیت‌های جغرافیایی و عمق راهبردی گرفته تا نیروی انسانی، انسجام اجتماعی، ابتکار عملیاتی و استمرار سیاسی.» این موازنه را تغییر داد. این تجربه در داخل ایران باقی نماند بلکه تجربه و منطق آن در منطقه انتقال پیدا کرد. این منطق که در برابر اشغال، تنها یک ارتش کلاسیک تعیین‌کننده نیست، و اینکه جامعه می‌تواند بخشی از قدرت دفاعی و بازدارندگی باشد و اینکه مقاومت برای دوام، به سازمان اجتماعی نیاز دارد. و مهم‌تر از همه، منطق اینکه یک نیروی کوچک‌تر می‌تواند با پایداری، سناخت محیط، سازمان دهی و عمق اجتماعی، هزینه‌های جنگ برای قدرت بزرگ‌تر را افزایش دهد. از همین جا مفهوم مقاومت وارد مر حله تازه‌ای شد. مقاومت دیگر فقط یک واکنش نظامی نبود. به تدریج به مجموعه‌ای از ظرفیت‌های سیاسی، اجتماعی، رسانه‌ای و نظامی تبدیل شد.

از این رو، دفاع مقدس برای ایرانیان یک مدرسه بود، مدرسه‌ای که در آن مفهوم قدرت تغییر کرد. پیش از جنگ، قدرت را می‌شد عمدتاً در ارتش، تجهیزات، اقتصاد و حمایت خارجی خلاصه کرد. جنگ نشان داد که مؤلفه‌های دیگری نیز وجود دارند: «اتحاد عمومی، مشارکت مردم، انگیزه، سازمان اجتماعی، تاب‌آوری و توان تحمل فشار.» همین نگاه‌دهدها در دگترین دفاعی ایران نیز استمرار پیدا کرد. حتی کارشناسان خارجی، جنگ هشت‌ساله را تجربه‌ای تعیین‌کننده در شکل‌گیری رویکرد نامتقارن و اتکا به عمق راهبردی می‌دانند. در این معنا، دفاع مقدس فقط خاطره یک جنگ نیست، تجربه‌ای در باره تولید قدرت است. شاید همین نکته حلقه اتصال واقعی میان دفاع مقدس و جبهه مقاومت باشد. اگرچه جبهه مقاومت را نمی‌توان بدون مسئله فلسطین، اشغال لبنان، جنگ‌های منطقه، تحولات عراق و سوریه و ده‌ها عامل دیگر فهم کرد، در میان این عوامل، تجربه ایران جایگاه تعیین‌کنندگی دارد. تجربه‌ای که نشان داد می‌توان در برابر فشار خارجی، به جای اتکا به یک مؤلفه قدرت، هموت، بهره‌وری از ظرفیت‌های انسانی، اجتماعی، سیاسی و دفاعی را کنار یکدیگر قرار داد. از این منظر، مقاومت بیش از آنکه یک محصول ناگهانی باشد، یک فرایند انباشتی است. هر چران، تجربه‌ای نه از افزودن هر جنگ، ضعف‌ها و قوت‌های آن را آشکار کرد. هر پیروزی، اعتماد ایجاد کرد. هر شکست، ضرورت اصلاح را نشان داد. و هر تغییر محیطی، شکل تازه‌ای از مقاومت را به وجود آورد. به همین دلیل است که امروز برای جبهه مقاومت، نباید فقط به موشک و میدان نبرد نگاه کرد. باید عقبه تاریخ اجتماعی آن را نیز دید. باید رسانه، سیاست، سازمان اجتماعی، خدمات عمومی، هویت، تجربه و محیط‌های دیگر را کنار یکدیگر قرار داد. مقاومت، زمانی به یک پدیده پایدار تبدیل شد که از «واکنش» به «ظرفیت» رسید. دفاع مقدس، مهم‌ترین تجربه در عبور از همین مسیر بود.

ایران در آن جنگ فقط از خاک خود دفاع نکرد، تجربه‌ای از جنگیدن، سازمان دادن، تحمل کردن، بازسازی کردن و حفظ ظرفیت دفاعی به دست آورد. این تجربه بعدها در سیاست منطقه‌ای ایران به کار گرفته شد و در تعامل با جنبش‌های مختلف منطقه، صورت‌های تازه‌ای پیدا کرد. به بیانی جبهه مقاومت، محصول بر خورد چند تاریخ است: تاریخ فلسطین، تاریخ لبنان، تاریخ انقلاب ایران، تاریخ جنگ ایران و عراق، تاریخ اشغال عراق، بحران سوریه و تحولات یمن. هر کدام بخشی از این پازل را ساخته‌اند. اما در این میان، دفاع مقدس یک ویژگی منحصر به فرد دارد. ایران در آن، مقاومت را پیش از آنکه به یک مفهوم منطقه‌ای تبدیل کند، در مقیاس ملی تجربه کرد. سال‌ها بعد، این تجربه در محیط‌های دیگری باز تولید شد، نه عیناً و نه بدون تغییر، بلکه متناسب با شرایط هر جامعه. از این منظر، دفاع مقدس پایان یک جنگ نیست، آغاز یک تجربه تاریخی است. تجربه‌ای که به ایران آموخت چگونه از «دفاع» به «بازدارندگی» برسد و از تجربه ملی، یک نگاه منطقه‌ای از امنیت و مقاومت بسازد و جبهه مقاومت، در پیچ‌وخم تاریخ منطقه، یکی از مهم‌ترین صورت‌های «تجربه دفاع مقدس، «منطق مقاومت» و «صورت منطقه‌ای مقاومت» ظهور یافته همین نگاه در محیطی متفاوت و پیچیده شد. بنابراین، «جبهه مقاومت» رابه‌تر است یک شک نمونه از باز یگران مستقل یا جنبه‌های سیاسی، ایدئولوژیک، نظامی و راهبردی متفاوت دانست، نه یک اثر واحد با فرم‌دهی واحد. از همین منظر، دفاع مقدس فقط یک فصل بسته‌شده در تاریخ ایران نیست، بلکه آغازی پیشرونده بر تحولات بنیادین برای شکل دادن به معادلات آینده دارد. تحولات امروز منطقه‌ا گواهی بر این اعلاست.

خبر از خور

قرارگاه قدس نیروی زمینی سپاه اعلام کرد **انهدام یک تیم تروریستی در سراوان** در اقدام عملیاتی مشترک تر زمندگان قرارگاه قدس شمال سپاه، اداره کل اطلاعات و فراچا در شهرستان سراوان، یک تیم تروریستی منهدم شد و پنج تروریست به هلاکت رسیدند. براساس گزارش مردمی رسیده و پس از ایجاد اشراف اطلاعاتی دقیق، یک تیم تروریستی که قصد اجرای عملیات ترور در سراوان را داشت، شناسایی شد و بعدازظهر دیروز مورد ضربه قرار گرفت. بر اساس این گزارش، در اقدام عملیاتی مشترک ترزمندگان قرارگاه قدس شامل سپاه، اداره کل اطلاعات و فراچا، پنج تن از تروریست‌های وطن‌فروش به هلاکت رسیدند. تعدادی نیز دستگیر شدند و تعدادی سلاح و متقاضی در محاصره قرارگاه قدس نیز به هلاکت رسید. بر اساس این گزارش، این قدس نیروی زمینی سپاه اعلام کرد: در جریان این درگیری یک نفر از ترزمندگان قرارگاه قدس نیز به شهادت رسید. بر اساس این گزارش، این تیم قصد داشت در راستای طرح‌ریزی امریکا و رژیم منحوس مهمونی دست به اقدامات تروریستی در سیستان و بلوچستان بزند و با ایجاد ناامنی در این استان سرپوششی بر ناکامی‌های خود بگذارد. قرارگاه قدس نیروی زمینی سپاه اعلام کرد: ضمن تشکر از همراهی و یبرداری مردم منطقه، همان‌طور که به بیانیه‌های قبلی نیز تأکید شد، خدشه در امنیت مردم عزیز استان سیستان و بلوچستان خط قرمز نظام بود و تیم‌های تروریستی گروهک‌های وطن‌فروش تحت اشراف اطلاعاتی قرار داشته و در زمان مناسب درباره آنها اقدام خواهد شد.

۲۰ خبر یک

رئیس‌جمهور در سخنرانی سازمان‌ملل: ما ثابت کردیم که برای دفاع از خود از جنگ نمی‌ترسیم و برای صلح از مذاکره نمی‌گریزیم و تا پای جان برای دفاع از ایران عزیز ایستاده‌ایم

رئیس‌جمهور اسلامی ایران، یارد اتهاماتی که علیه جمهوری اسلامی ایران مطرح شده است، تأکید کرد ایران در برابر فشار، تهدید و حمله تسلیم نخواهد شد. او با اشاره به حملات انجام‌شده علیه ایران، محرم‌شهر را در دفاعی توصیف کرد و گفت قدرت نظامی ایران برای تجاوز نیست بلکه برای جلوگیری از بی‌پاسخ ماندن حمله به کشور ایجاد شده است. پزشکیان همچنین بر خودرادی از فناوری هسته‌ای صلح‌آمیز را حق توسعه ایران دانست و بر موضع «نه سلاح هسته‌ای، نه محرومیت از دانش هسته‌ای» تأکید کرد. دکتر مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهوری اسلامی ایران، در سخنرانی خود در جمعیت و یکمین مجمع عمومی سازمان ملل متحد، سخنانش را با واکنش به اتهاماتی که رئیس‌جمهور امریکا علیه ایران مطرح کرده بود، آغاز کرد و گفت: «دیروز رئیس‌جمهور امریکا گفت ما تروریست هستیم، ما با اشاره به ترور و حمله به اهداف مختلف در ایران اظهار کرد: «ایز ایرانی می‌آیم که رهبر ما را، این‌ها ترور کرده‌اند، بی‌هیچ دلیل قانونی، بی‌هیچ بهانه‌ای، از ایرانی می‌آیم که در حقیقت مدرسه‌ای را بمباران کردند، این بچه‌ها را بمباران کردند و کشتند، با اسلحه‌هایی که از امریکا و اسرائیل استفاده می‌کرد.» او با اشاره به لامرد گفت: «لامرد، یکی از شهرهای کوچک ایران است. رئیس‌جمهور همچنین با اشاره به بمباران سالن ورزش است. بچه‌ها انجا ورزش می‌کردند.» رئیس‌جمهور همچنین با اشاره به بمباران بمب‌های خوشه‌ای، شهادت دانشمندان و کشته شدن زنان و کودکان گفت: «کسانی تروریست هستند و تروریست تربیت می‌کنند، به ما می‌گویند شما تروریست هستید ما از خودمان فقط دفاع می‌کنیم، ما تروریست نیستیم.»

دفاع از ایران و ایستادگی در برابر حملات
پزشکیان با بیان اینکه مردم ایران هدف حملات قرار گرفته‌اند، گفت: «مردم بی‌گناه ما در حقیقت آماج حملات ناوچران‌دانه‌ای است که این‌ها به کشور ما تحمیل کردند و ما با قدرت دفاع کردیم. امریکا و اسرائیل با آخرین تکنولوژی و تجهیزات به ما حمله کردند و مردم ما با قدرت ایستادند و زندگی ما را مقابل شکن سر خم نکردیم.»

اما ما مردم را نذریم.» رئیس‌جمهور با اشاره به حمله به مدارس، بیمارستان‌ها، دانشگاه‌ها، پل‌ها و زیرساخت‌های ایران گفت: «تمام این‌ها خلاف قوانین بین‌المللی است.» پزشکیان همچنین با اشاره به ترور اسماعیل هنیه در تهران اظهار کرد: «وقتی مسئولیت به عهده گرفت‌م، روز اول اسماعیل هنیه را در تهران ترور کردم.»

غزه و مسئله تروریسم
رئیس‌جمهور در ادامه سخنان خود به وضعیت غزه اشاره کرد و گفت: «در غزه بیش از ۸۰ هزار انسان بی‌گناه را قتل‌عام کردند. بیش از صد هزار انسان آواره است. نسل‌کشی دارند می‌کنند با ابزار ایران، در سخنرانی خود در جمعیت و یکمین مجمع عمومی سازمان ملل متحد، سخنانش را با واکنش به اتهاماتی که رئیس‌جمهور امریکا علیه ایران مطرح کرده بود، آغاز کرد و گفت: «دیروز رئیس‌جمهور امریکا گفت ما تروریست هستیم، ما قربانی تروریست هستیم.»

او با اشاره به ترور و حمله به اهداف مختلف در ایران اظهار کرد: «ایز ایرانی می‌آیم که رهبر ما را، این‌ها ترور کرده‌اند، بی‌هیچ دلیل قانونی، بی‌هیچ بهانه‌ای، از ایرانی می‌آیم که در حقیقت مدرسه‌ای را بمباران کردند، این بچه‌ها را بمباران کردند و کشتند، با اسلحه‌هایی که از امریکا و اسرائیل استفاده می‌کرد.» او با اشاره به لامرد گفت: «لامرد، یکی از شهرهای کوچک ایران است. رئیس‌جمهور همچنین با اشاره به بمباران سالن ورزش است. بچه‌ها انجا ورزش می‌کردند.» رئیس‌جمهور همچنین با اشاره به بمباران بمب‌های خوشه‌ای، شهادت دانشمندان و کشته شدن زنان و کودکان گفت: «کسانی تروریست هستند و تروریست تربیت می‌کنند، به ما می‌گویند شما تروریست هستید ما از خودمان فقط دفاع می‌کنیم، ما تروریست نیستیم.»

دفاع از ایران و ایستادگی در برابر حملات
پزشکیان با بیان اینکه مردم ایران هدف حملات قرار گرفته‌اند، گفت: «مردم بی‌گناه ما در حقیقت آماج حملات ناوچران‌دانه‌ای است که این‌ها به کشور ما تحمیل کردند و ما با قدرت دفاع کردیم. امریکا و اسرائیل با آخرین تکنولوژی و تجهیزات به ما حمله کردند و مردم ما با قدرت ایستادند و زندگی ما را مقابل شکن سر خم نکردیم.»

سامانه دفاعی ایران و برنامه هسته‌ای
رئیس‌جمهور درباره توان دفاعی ایران گفت:

روزنامه جوان | شماره ۲۷۰۳ | پنج‌شنبه ۲ مهر ۱۴۰۵ | ۱۲ دی‌ماه سال ۱۴۴۸ | سرویس سیاسی ۸۵۵۲۳۰۶۰۹

تسلیم بشو نیستیم

رئیس‌جمهور در سخنرانی سازمان‌ملل: ما ثابت کردیم که برای دفاع از خود از جنگ نمی‌ترسیم و برای صلح از مذاکره نمی‌گریزیم و تا پای جان برای دفاع از ایران عزیز ایستاده‌ایم

«سامانه دفاعی‌مان را برای آن ساخته‌ایم که هیچ‌کس تصور نکند بمباران شهرهای ایران بی‌پاسخ خواهد ماند.» وی تأکید کرد: «قدرت نظامی ایران برای دفاع است، ما روشن می‌گوییم ما برای دفاع از کشورمان از هیچ‌کسی اجازه نمی‌گیریم.» پزشکیان سپس درباره برنامه هسته‌ای ایران گفت: «سال‌هاست درباره برنامه صلح‌های هسته‌ای ایران با زبان سانسورفیوژ، غنی‌سازی، تحریم و بمب‌سختن می‌گویند، اما برای ملت ما فناوری هسته‌ای بخشی از حق توسعه است.» او درباره کاربردهای انرژی هسته‌ای اظهار کرد: «انرژی هسته‌ای برای بمباران ما مدرن، برای کشاورزی امنیت غذایی، برای صنعت فناوری و برای آینده برقی پایدار است. ایران نمی‌پذیرد دانش هسته‌ای امتیاز می‌خواهیم مستقل زندگی کنیم، نمی‌خواهیم سر خم کنیم، ما مردم ایران هستیم؟ هر کسی را می‌خواهند تخریب بکنند، اسم تروریست روی او می‌گذارند.» رئیس‌جمهور با اشاره به سابقه تاریخی ایران در جنگ با دیگر کشورها، گفت: «۲۰۰۰ سال پیش ما علیه ترور حمله نکرده، ۲۰۰ سال، همیشه از خودمان دفاع کردیم.»

قدرت برای دفاع، نه تجاوز
پزشکیان با تشریح نگاه ایران به قدرت گفت: «قدرت می‌خواهیم که از خودمان دفاع کنیم. قدرت نمی‌خواهیم که تجاوز کنیم. انرژی را برای توسعه می‌خواهیم، برای ساختن بمب و تخریب و تهدید جامعه نمی‌خواهیم، و بساری امنیت مشارکت می‌خواهیم.»

رئیس‌جمهور با اشاره به حضور مردم در دفاع از کشور گفت: «ملت ایران در هفت ماه گذشته، هر شب در خیابان بودند برای اینکه از ایران‌مان دفاع کنند. هفت ماه است که مردم ایران شبانه‌روز در خیابان هستند، مردم قدرت ما هستند و ما با قدرت مردم ایستاده‌ایم.» پزشکیان تصریح کرد: «ایران باید این قدر قدرتمند باشد که بقا و پیشرفت‌اش را تهدید نکنند، آن قدر مسئول که بقدرت‌اش را برای سلطه به‌کار نگیرد و آن قدر دوردانش که امنیت خود را در نامنی همسایگان جست‌وجو نکند.»

سامانه دفاعی ایران و برنامه هسته‌ای
رئیس‌جمهور درباره توان دفاعی ایران گفت: «سامانه دفاعی‌مان را برای آن ساخته‌ایم که هیچ‌کس تصور نکند بمباران شهرهای ایران بی‌پاسخ خواهد ماند.» وی تأکید کرد: «قدرت نظامی ایران برای دفاع است، ما روشن می‌گوییم ما برای دفاع از کشورمان از هیچ‌کسی اجازه نمی‌گیریم.» پزشکیان سپس درباره برنامه هسته‌ای ایران گفت: «سال‌هاست درباره برنامه صلح‌های هسته‌ای ایران با زبان سانسورفیوژ، غنی‌سازی، تحریم و بمب‌سختن می‌گویند، اما برای ملت ما فناوری هسته‌ای بخشی از حق توسعه است.» او درباره کاربردهای انرژی هسته‌ای اظهار کرد: «انرژی هسته‌ای برای بمباران ما مدرن، برای کشاورزی امنیت غذایی، برای صنعت فناوری و برای آینده برقی پایدار است. ایران نمی‌پذیرد دانش هسته‌ای امتیاز می‌خواهیم مستقل زندگی کنیم، نمی‌خواهیم سر خم کنیم، ما مردم ایران هستیم؟ هر کسی را می‌خواهند تخریب بکنند، اسم تروریست روی او می‌گذارند.» رئیس‌جمهور با اشاره به سابقه تاریخی ایران در جنگ با دیگر کشورها، گفت: «۲۰۰۰ سال پیش ما علیه ترور حمله نکرده، ۲۰۰ سال، همیشه از خودمان دفاع کردیم.»

دبیر شورای عالی امنیت ملی: **دیپلماتی**

تنگه هرمز تا تحقق شروط ایران باز نمی‌شود

دهد، رسانه‌های امریکایی هیچ ارزشی برای او قائل نیستند و اینکه بلندگوهای خود را خاموش می‌کنند به این دلیل است که جز هزینه‌زایی چیزی ندارد. این شکست محضه‌است.
گروه‌های شکست در انتخابات ادر صحبت‌های ترامپ بی‌بینیم
دبیر شورای عالی امنیت ملی درباره وضعیت داخلی امریکا و نحوه پوشش سخنان ترامپ در رسانه‌های این کشور گفت: «هاز گروه‌های شکست در انتخابات ادر صحبت‌های ترامپ بی‌بینیم است، وی بلاپی سر امریکا آورده که محبوبیت هیچ، اعتبار حزب طرفدارش را هم از بین برده است. اکنون وضعیت بن‌زین در امریکا، ذخایر استراتژیک و موشک‌ها بی‌بینید چه وضعیتی دارد. مرتب میزان تلفات خودشان را مخفی می‌کنند. خود رسانه‌های امریکا می‌گویند چرا تعداد تلفات را مخفی می‌کنید؟»
رضای افزود: «رسانه‌های امریکا فهمیدند که آن قدر شکست‌ها: یاد است، برای انتقال حرف‌های ترامپ می‌ترسند مخاطبانشان بریزد.»
رضای درباره نتیجه جنگ و توانمندی‌های نظامی ایران گفت: «ما توانستیم موشک خودمان را بالای سر ناو جورج واشنگتن منفجر کردیم. دنیا فکر نمی‌کرد ایران مدرن‌ترین هواپیماهای امریکا را هدف قرار دهد. این‌ها تشکیلاتی در بحرن داشتند که به جزیره دیگو گارسیا رفته است. صدمات جدی و اساسی به این‌ها وارد شد. ما اولین بار توانستیم سخنرانی مجمع سازمان ملل بود، زیرا در قیافه جنایتکار کنیم.» دبیر شورای عالی امنیت ملی ادامه داد: «ما توانستیم زیر دریایی گرانبهای امریکا را غنیمت بگیریم. دوستان ما دارند مهندسی معکوس می‌کنند و اوج پیشرفتگی را داریم کنیم.»
شرط ما کاملاً با گذشته متفاوت است
دبیر شورای عالی امنیت ملی درباره مذاکرات و مواضع ایران گفت: «نه تنها تغییر در مواضع پیش‌نمده بلکه دیپلماسی جدید ما دارد، با قدرت کارش را انجام می‌دهد. ما به دوران گذشته باز نمی‌گردیم. ما امریکا را

دبیر شورای عالی امنیت ملی درباره مذاکرات و مواضع ایران گفت: «نه تنها تغییر در مواضع پیش‌نمده بلکه دیپلماسی جدید ما دارد، با قدرت کارش را انجام می‌دهد. ما به دوران گذشته باز نمی‌گردیم. ما امریکا را

از مقاومت به ابتکار عمل راهبرد ایران در جنگ

سید عبدالله متولیان کارشناس سیاسی

در جنگ تحمل فشار برای حفظ موازنه کافی نیست. در جنگ‌های ترکیبی نسل جدید کشوری که فقط ضربه را تحمل کند، دیر یا زود زمین بازی را به دشمن واگذار می‌کند. مقاومت نقطه اقدرت است، اما اگر در همان نقطه متوقف شود، به تدریج به عادت تحمل تبدیل می‌شود. مسئله امروز فقط این نیست که یک کشور بتواند فشار را تحمل کند، مسئله این است که آیا می‌تواند از تحمل فشار و تا تاب‌آوری پلی برای به دست گرفتن ابتکار عمل استفاده کند؟ در الگوهای جدید فشار علیه ایران، ابزارها جدا از یکدیگر عمل نمی‌کنند. در سیاست رسمی «فشار چند دامنه‌ای و حداکثری» امریکا، تحریم مالی، محدودیت صادرات نفت، فشار دیپلماتیک، کنترل فناوری، عملیات سایبری، جنگ رسانه‌ای (جنگ شناختی و ادراکی) و مقابله با توان موشکی و نظامی همگی در یک چارچوب به هم پیوند خورده‌اند. بنابراین پاسخ به هر ابزار در همان حوزه، حتی اگر با موفقیت همراه باشد الزاماً پاسخ «راهبردی» نخواهد بود. اینجا مسئله ضرورت عبور از مقاومت به ابتکار است. مقاومت به چگونگی خنثی‌سازی ضربه‌های دشمن در هر حوزه می‌پردازد، اما ابتکار عمل نظام محاسباتی دشمن را به هم می‌ریزد و می‌گوید که چگونه نگذاریم دشمن تعیین‌کنند ضربه بعدی کجا، چه زمانی و با چه منطقی وارد شود؟ این جابه‌جایی کوچک در واژه‌ها، یک تغییر بزرگ در منطق راهبردی است.

ابتکار عمل راهبردی پیش از هر چیز یعنی راهی‌ای از زمین بازی طراحی شده دشمن. اگر دشمن بخواهد همه تصمیم‌ها را در چارچوب مقاومت بخودش تعریف کند، حتی پاسخ‌های متعدد نیز ممکن است همچنان در زمین مورد نظر او داده شوند و جدول دشمن را تکمیل کند. قدرت واقعی زمانی پدیداری می‌شود که کشور بتواند مسئله را از نو تعریف کند و در چارچوب «تاب‌آوری فعال» به میدان‌های اثرگذاری خود تنوع بخشیده و هزینه تصمیم‌های دشمن را ازینز وارد محاسبات او کند. از این منظر، تاب‌آوری فعال یعنی توانایی جذب فشار، ترمیم آسیب و حفظ انسجام، همراه با توانایی ایجاد تغییر در محیط راهبردی، نه برای واکنش دائمی، بلکه برای بازپس‌گیری ابتکار و تعمیل اراده خود بر دشمن. این ابتکار دست‌کم چهار مؤلفه دارد: اول، کاهش قطعیّت برای دشمن. راهبرد مؤثر الزاماً آن راهبردی نیست که همیشه غرق بایل پیش‌بینی باشد بلکه راهبردی است که دشمنم نتواند با اطمینان واکنش‌ها و پیامدهای تصمیم‌های خود را محاسبه کند.

دوم، پایداری میان محاسبه پاسخ و دشمن‌دانه الزام در همان حوزه‌ای رخ نمی‌دهد که فشار آغاز شده است. اقتصاد، دیپلماسی، فناوری، جامعه، اطلاعات و امنیت می‌توانند در یک معماری واحد به یکدیگر متصل شوند و پاسخ به تهدیدات داده شود که برای دشمن غیرقابل محاسبه و دارای هزینه راهبردی باشد.

سوم، هدف قرار دادن منطق فشار، نه فقط ابزارهای آن. اگر راهبرد دشمن بر زنجیره «فشار، فرسایش، افزایش هزینه، تغییر ادراک و تغییر تصمیم» به‌شده باشد، پاسخ راهبردی باید این زنجیره را مختل کند، نه اینکه صرفاً به هر حلقه جداگانه پاسخ گفته یا آن را تحمل چهارم، تبدیل هزینه پیکر طرف به محاسبه دوسویه. ساز زمانی که هزینه‌های فشار، فقط در محاسبات ایران دیده شود، ابتکار در اختیار طرف مقابل است. تاب‌آوری فعال زمانی شکل می‌گیرد که ادامه فشار برای اطراح آن نیز پیامدها، محدودیت‌ها و ضرورت انتخاب‌های جدید ایجاد کند. از این منظر، تجربه جنگ اخیر یک پرسش مهم‌تر از «چقدر مقاومت کردیم؟» پیشش روی می‌گذارد: «چقدر توانستیم قواعد محاسبه را از حالت یک‌طرفه خارج کنیم؟

اگر دفاع مقدس سه‌ساله، هنر ایستادن را به ایران آموخت و نزدیک به چهار دهه در برابر زباده‌خواهی و سلطه‌جویی دشمن ایستاد، محیط راهبردی این جدید هنر ایستادن، بدون سکون و ایستایی در یک نقطه را مطالعه می‌کند. تاب‌آوری برای آن است که فرو نریزیم، اما ابتکار عمل به عنوان یک ضرورت برای آن است که در همان زمین و با همان قواعدی که دشمن طراحی کرده محبوس نمانیم. قدرت راهبردی در نهایت نه فقط توان تحمل ضربه، بلکه توان باز تعریف میدان پس از ضربه است، به این ترتیب مقاومت به ابتکار عمل تبدیل می‌شود.

گزینه‌های غیر

واکنش‌ها به اظهارات ترامپ در سازمان ملل **لفاظی‌ها تغییری در محاسبات قدرت ایجاد نمی‌کند**

در پی لفاظی‌ها و تهدیدهای اخیر دونالد ترامپ علیه ایران، سستاد کل نیروهای مسلح و قرارگاه مرکزی خاتم الانبیا در بیانیه‌ای اعلام کردند «اظهارات خصمانه و تهدیدهای مکرر رئیس‌جمهور امریکا علیه ایران که باسوءاستفاده از بی‌بوسن سازمان ملل متحد جهت موجه جلوه دادن تجاوز، ایجاد ناامنی و واغزی در جهان همراه قاتل امام شهید است، پیش از آنکه متغییر واقعیت‌های میدانی باشد، صرفاً ابزاری برای تبلیغات داخلی است. این‌گونه سخنان، نشان‌دهنده بی‌ست راهبردی امریکا در تجاوز علیه ملت ایران است. تکرار ادها و تهدیدهای بی‌اساس، با توجه به فرسودگی ارتش امریکا، نه تنها قدرت و شوکت نشان از استیستارن راهبردی آنان دارد.» ستاد کل نیروهای مسلح و قرارگاه مرکزی خاتم الانبیا همچنین اعلام کردند «ایران اسلامی همواره لنگر گاه امنیت در منطقه، به‌ویژه برای تجارت آزاد و بین‌المللی بوده است. در حالی که امریکا با حضور نامشروع، غیرقانونی و تجاوزکارانه در منطقه غرب آسیا، منبع تهدید، ناامنی و بی‌ثباتی است و برای جبران شکست‌های بی‌دری در اقدامات تجاوزکارانه علیه ایران و راهزنی دریایی، اقتصاد جهانی را به زور گران گرفته است.»

در بخش دیگری از بیانیه آمده‌است: «لفاظی‌های رئیس‌جمهور امریکا تغییری در محاسبات قدرت ایجاد نمی‌کند، به هرگز جایگاه نزنل لفظی این کشور در نظم نوین جهانی و شکست‌های خف‌تبار امریکا در جنگ علیه ایران و جبهه مقاومت را جبران نخواهد کرد. پاسخ نیروهای مسلح و توانمند در قدرت‌مند ایران اسلامی که از تجارب دفاع مقدس هشت ساله و جنگ‌های تحمیلی دوم و سوم بهره می‌گیرند به پایه‌گویی‌ها و تهدیدهای قاتل امام شهید است، کودکان بی‌گناه و مظلوم مدرسه شجره طیبه میناب و لامرد، وسایر شهدای والا مقام کشور، آماجی کامل جهت وارد کردن ضرباتی شدیدتر، خرد‌کننده‌تر و غیرقابل‌پیش‌بینی به متجاوزان و سران امریکا و رژیم صهیونیستی می‌باشد.» اسماعیل کوثری، عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس، نیز در گفت‌وگو با رسانه ملت ضمن محکوم کردن اظهارات ضدایران قاتل دونالد ترامپ در مجمع عمومی سازمان ملل، گفت: «ایالات متحده و هم‌پیمانانش در مقابل جمهوری اسلامی ایران مستأصل شده‌اند و امروز آنچه شاهد آن هستیم، دست‌بازدن آن‌هاست.» وی اظهار کرد: «اگر امریکا و هم‌پیمانانش خواهند شد، ادامه داد: «خود این یعنی‌ها ایستادگی می‌کنند. بنابراین، بخش قابل توجهی از این اقدامات را باید در چارچوب عملیات روانی و بازی سیاسی ارزیابی کرد.»

کوثری با اشاره به احتمال ورود کشورهای عربی به تقابل با ایران، تصریح کرد: «کشورهای عربی وارد این محنه نشوند، نظامی و فنی با پیامدهای موجه خواهند شد و ششمان می‌شوند. در واقع، کاخ‌های شیشه‌ای آنها در تیررس قرار دارد و این کشورها در دسترس توان موشکی ایران هستند و موشک‌های برد متوسط و کوتاه‌برد ایران می‌تواند این اهداف قرار دهد.» وی با تأکید بر اینکه اگر آنها مرتکب خطایی شوند، پیامشان خواهند شد، ادامه داد: «خود این کشورها نیز می‌دانند که توان مقابله با ایران را ندارند. جالب اینجاست که آنها به امریکا پول می‌دادند تا از راه‌آفتاب کند و امنیتشان را حفظ کند اما کار به جایی رسیده است که ترامپ به دنبال ایجاد وحدت برای مقبله با ایران است.»